

ZAJEDNIČKA IZJAVA SOCIJALNIH PARTNERA EVROPSKOG SEKTORSKOG SOCIJALNOG DIJALOGA O GASU

Thursday, 17 September 2020

Evropski socijalni partneri u gasnoj industriji EPSU, Eurogas i IndustriAll Europe posvećeni su zajedničkom postizanju karbonske (ugljene) neutralnosti u Evropskoj Uniji do 2050. godine. Svi prepoznajemo vitalnu ulogu koju čine sektor gasa igrati u postizanju naših klimatskih ciljeva i mogućnosti koje nove gasne tehnologije nude Evropskoj radnoj snazi da bi imala kvalitetne, stabilne i nesezonske poslove. Evropa je danas vodeća u ovim oblastima i trebalo bi da osiguramo da maksimalno iskoristimo ovu priliku za sve Evropljane. Dok ekonomска kriza koju je pokrenula pandemija COVID-19 težko pogača evropsku ekonomiju i industriju, Evropski Socijalni Partneri u gasnom sektoru odlučni su u nameri da nastave sa prelaskom na dekarbonizovane i obnovljive gasove i obezbe kvalitetno zaposlenje u Evropi. (Jedinstvena sindikalna organizacija JP Srbijagas za više poslodavaca je članica evropskih sindikata i uključeni su u dogovore evropskih partnera)

Â

Generalno, zavisnost EU od uvoza, za sve vrste izvora energije, neprekidno se povećava tokom poslednjih 25 godina, povećavajući se sa 44% u 1990. na 53% u 2015. godini. Gotovo 70% prirodnog gasa koji se troži u EU mora se uvesti. Kako ova zavisnost može povećati ranjivost na krizu, predlaže se dalji razvoj gasne mreže između država Članica, poboljšanje skladajućeg kapaciteta i proglašenje kapaciteta za alternativne mogućnosti snabdevanja. Ovo će poboljšati otpornost EU i eliminisati spoljnju zavisnost kao dugoročni cilj. Pozdravljamo odluku Evropske komisije da borbu protiv klimatskih promena uvrsti u sve akcije koje će EU preduzeti u narednih pet godina i podvlačimo važnost obezbeđivanja pravedne tranzicije koja garantuje kvalitetna radna mesta za evropske ljudе bez zaostajanja i jednogdje regiona. Komisija procenjuje da će samo ispunjavanje trenutnih klimatskih i energetskih ciljeva do 2030. godine zahtevati dodatna ulaganja do 260 milijardi evra godišnje. To neće biti moguće bez masovnog povećanja javnih investicija u proglašenje obnovljivih izvora energije, skladišta, termičke obnove, javnog prevoza, istraživanja i razvoja itd., niti bez socijalno pravnog primene. U tom pogledu, kriza COVID-19 otvara nove puteve. Privremena suspenzija Evropskih pravila o dugu i deficitu mora se primeniti i na upravljanje klimatskom krizom. Sredstva se moraju koristiti na takav način da se postigne cilj stavljanja građana u središte energetske tranzicije, a time i pružanja regionalnog ekonomskog zamaha. Pravedna tranzicija je već dužne vreme u središtu evropske i međunarodne rasprave. Prepoznatljivo je kao osnovni cilj Pariškog sporazuma i definisala ju je Međunarodna organizacija rada (ILO) u svojim Smernicama za pravednu tranziciju 2015. godine[1]. Â Evropski socijalni partneri se slažu sa vizijom MOR-a o pravednoj tranziciji kao: Uključivanje održivosti u sve sektore, fokusirajući se na lokalna preduzeća i diverzifikaciju aktivnosti i koristeći regulatorne, finansijske i fiskalne podsticaje; Razvoj mehanizama solidarnosti za podršku sektorima i regionima koji su najviše pogođeni tranzicijom, uključujući odgovarajući socijalnu zaštitu i programe obuke za pogođene radnike; Sprovođenje rigorozne procene socijalno-ekonomskog uticaja i razvoj detaljnih dugoročnih strategija za postizanje klimatske neutralnosti u EU do 2050.; Efikasan socijalni dijalog, snažno kolektivno pregovaranje i učešće socijalnih partnera koji će pomoci u dizajniranju dugoročnih strategija za predviđanje promena na svim nivoima (evropskom, nacionalnom, sektorskom i nivou preduzeća). Takvi elementi postaćuće još uvećani za suočavanje sa izazovima koji su pred nama na drugotveno pravedan način orientisan ka budućnosti. Glavna svrha Evropskog zelenog dogovora je da pomogne svim Evropljanima da naprave neophodne promene u načinu na koji živimo, trošimo i proizvodimo. Da bi se ovaj preokret dogodio, ključno je osigurati da tranzicija bude socijalno poštovana i pristupačna svim evropskim građanima i radnicima. Zeleni dogovor mora biti prilika za smanjenje razlika između Evropskih građana i građana diljem Evropskih regiona. Transformacija energije ne sme se posmatrati samo kao tehnološko pitanje, već kao duboko društveni i politički izazov. Stoga apelujemo na Komisiju da socijalni i rodnu dimenziju stavi u središte Zelenog sporazuma. Verujemo da EU može da postigne svoj prelaz na održivu ekonomiju, istovremeno osiguravajući zaposlenje, pristojne uslove života i pristup energiji za sve. U tom cilju, od presudnog je značaja da Komisija u potpunosti proceni socijalne uticaje i efekte zapošljavanja svih Iniciativa Zelenog Sporazuma, posebno od Plana klimatskih ciljeva za 2030. godinu. Pozdravljamo uspostavljanje mehanizma pravedne tranzicije i podvlačimo važnost uključivanja socijalnih partnera u izradu teritorijalnih planova pravedne tranzicije, kako bi se bolje uzele u obzir potrebe i mogućnosti tranzicije u određenim sektorima. Na svim nivoima odlučivanja, sektorski socijalni dijalozi između predstavnika zaposlenih i poslodavaca su od suštinske važnosti, jer su forum za diskusije i predviđanje ovih promena. Pozdravljamo ambiciju Evropske komisije da se založi za sveobuhvatniju industrijsku strategiju. Osnovni cilj industrijske politike EU trebalo bi da bude pružanje EU sopstvenih sredstava za postizanje ugljen-neutralnosti. Evropa ima kapacitet da postane lider u obnovljivim izvorima energije, elastičnoj infrastrukturi i tehnologijama dekarbonizacije, posebno gasovitim tehnologijama i hvatanju, korišćenju i skladištenju ugljenika za energetski intenzivne industrije. Primena ovih energetskih sistema i tehnologija ne samo da će podržati tranziciju energetski intenzivnih sektora, već i garantovati visokokvalitetne, nesezonske poslove u gasnom sektoru. To zahteva da Evropski regulatorni i finansijski okviri podržavaju ulaganja u gasnu infrastrukturu, regulatorno usklađivanje i standardizaciju pravila o terminologiji i kvalitetu gase, istovremeno podržavajući proizvodnju i integraciju obnovljivih i dekarbonizovanih gasova. Evropski socijalni partneri u Gasnom sektoru odlučni su da oblikuju tranziciju Gasnog sektora analizirajući izazove i potrebe sektora i njegove radne snage i definišući zajednička rešenja u okviru zajedničkog projekta. Ističemo potrebu da mehanizam pravedne tranzicije i Industrijska strategija budu dosledni i komplementarni, kako bi se osiguralo da tranzicija uspe u održavanju integrisanih ugljen - neutralnih industrijskih lanaca vrednosti i kvalitetnog zapošljavanja u Evropi. Pored zaštite najugroženijih delova društva i regiona od negativnog uticaja tranzicije, mehanizam treba da ima za cilj i očuvanje

i jačanje industrijske baze u regionima koji će verovatno biti najviše pogodjeni. Konačno, podržavamo stvaranje industrijskih, istraživačkih i razvojnih saveza za stvaranje sinergija i udruživanje resursa za ubrzavanje razvoja i preuzimanje tržišta tehnologija koje će Evropi biti potrebne da bi sačuvala svoju industriju i radna mesta. Socijalni partneri u gasnoj industriji trebalo bi da budu uključeni u Savez o čistom vodoniku i Savez za tehnologije sa niskim emisijama ugljenika. Stoga je ključno promovisati reorganizaciju sistema obrazovanja i daljeg usavršavanja u oblasti obnovljive energije, kako bi se budući zaposleni na najbolji mogući način pripremili za nove tehnologije i potrebe CO2-neutralne i zelene energetske ekonomije. Čitav je, važno je primeniti politike i programe koji uzimaju u obzir značajnu rodnu dimenziju mnogih ekoloških izazova i prilika. Treba razmotriti rodno specifične politike za promociju rodne ravnopravnosti i počtenih uslova rada u gasnoj industriji. Ključno je investirati u obrazovanje već na školskom nivou, kao i u podizanje svesti kod Evropljana, kako bi se stvorio osećaj hitnosti i razumevanje izazova i tehnoloških prilika povezanih sa postizanjem klimatske neutralnosti. Sledeci pet godina biće presudno za budućnost Evrope. Samo težnjom ka tranziciji koja je pravedna za sve i gde mogu da napreduju održiva preduzeća i kvalitetna zelena radna mesta, EU će opravdati očekivanja svojih građana.